

مقاله پژوهشی:

طرح راهبردی گفتمان انقلابی گری از منظر حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

هادی جمشیدیان^۱، محمدرضا بابویی^۲ و محمد رستمی^۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۲/۱۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۴/۱۵

چکیده

انقلاب اسلامی به رهبری حضرت امام^(ره) با «زیربنای جهان‌بینی توحیدی اسلام» و محوریت ولایت‌فقیه در شرایطی پدید آمد که جهان در میان تقابل گفتمان‌های مادی و الحادی تقسیم شده بود. مسئله پژوهش حاضر، برتوافکنی امکانی نو در جهت بازخوانی طرح گفتمان انقلابی گری از منظر حضرت امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) به منظور طرح افکنی بدیلی برای بازسازی جامعه طراز توحید و انسان طراز ایمان ایران اسلامی در میان خرده‌گفتمان‌هایی است که از سوی شرق و غرب به‌ویژه در قرن بیستم سر برآورده‌اند.

این پژوهش، بر مبنای مطالعات علوم اجتماعی و بهره‌گیری از مجموعه بیانات، طرح راهبردی گفتمان انقلابی گری متناسب با روش‌شناسی تحقیق و انتظارات ایشان تدوین گردیده است. ابتدا شاخص‌های پژوهش از دل ادبیات تحقیق استخراج و با ۶۵ نفر از خبرگان دارای سوابق علمی مطرح شد. در نهایت به این نتیجه رسیدیم که می‌توان اذعان داشت که مفهوم محوری «انقلابی گری» که به دفعات در فرمایشات معظم‌له به‌کاررفته، شرط کافی بر ساخت جامعه توحیدی و گامی بلند در جهت ایجاد تمدن نوین اسلامی است. در واقع گفتمان‌سازی از خلال انقلابی گری مورد نظر رهبر معظم انقلاب به طریقی منطقی، عالمانه، به‌صورت گفتاری فراگیر و مورد قبول آحاد مردم درآمده تا به پشتوانه آن، نوعی باور عمومی و معرفت همه‌گیر در جامعه نشو و نما یابد.

کلیدواژه‌ها: اندیشه‌های مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی)، انقلابی گری اسلامی، گفتمان‌سازی

۱. استادیار امنیت ملی دانشگاه عالی دفاع ملی

۲. دانشجوی امنیت ملی دانشگاه عالی دفاع ملی

۳. دانشجوی امنیت ملی دانشگاه عالی دفاع ملی (نویسنده مسئول)

مقدمه

انقلاب شکوهمند اسلامی، حاصل عزم، ایمان و اراده انقلابی مردم ایران بود که حول محور ولایت بسیج شد، طومار رژیم ۲۵۰۰ ساله ستم‌شاهی را در هم پیچید و نظام جمهوری اسلامی ایران را تشکیل داد. انقلابی که با تکیه بر اسلام ناب و تقابل با دو الگوی لیبرال-دموکراسی و سوسیال-دموکراسی، راه‌نویی را در پیش روی بشریت قرار داد تا انسان را از سرگستگی در دورانی که نظام سلطه و استکبار جهانی، تلاش وسیعی برای دور نمودن انسان‌ها از معنویت حقیقی دارند، نجات دهد. رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) می‌فرماید: «ما هر جا انقلابی عمل کردیم پیش رفتیم و هر جا از انقلابی‌گری و حرکت جهادی غفلت کردیم، عقب ماندیم و ناکام شدیم؛ این یک واقعیت است» (۹۵/۳/۱۴).

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در مقاطع گوناگون به‌ویژه در دو سال گذشته بارها بر این نکته تأکید کرده‌اند که انقلاب و حرکت انقلابی باید باقی بماند. با جست‌وجوی کوتاهی در سخنرانی‌های ایشان می‌توان عباراتی همچون «من انقلابی‌ام»، «مجلس خبرگان باید انقلابی بماند، انقلابی فکر کند و انقلابی عمل کند»^۱، «در مقابل جریان غیر انقلابی داخل نظام باید ایستاد»^۲ و جملاتی از این قبیل را یافت که همگی آن‌ها بر استمرار حرکت‌های انقلابی و دوری از واپس‌گرایی تأکید دارند. در واقع، حفظ، تبیین و بسط‌گفتمان انقلابی‌گری، یکی از عوامل اصلی تحقق آرمان‌های انقلاب، فرهنگ و تمدن اسلامی و ضامن ایستادگی ملت ایران در برابر دشمنان قسم‌خورده اسلام و انقلاب و مصونیت‌بخش کشور از تعرض قدرت‌های استکباری است. بر این اساس انقلاب بر پایه ارزش‌ها، آرمان‌ها و هنجارهای اسلامی-ایرانی، حرکت دائمی به سمت اهداف عالی و سعادت‌بخش پیش رو دارد.

مبانی نظری گفتمان انقلابی‌گری بر پایه هستی‌شناسی، معرفت‌شناسی، انسان‌شناسی و روش‌شناسی اسلامی است که در همه شئون فردی، اجتماعی و سیاسی نمایان می‌گردد.

۱. بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در تاریخ دوازدهم شهریور ماه ۹۴ در جمع اعضای خبرگان رهبری.

۲. بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در تاریخ پانزدهم بهمن ۹۴ در جمع دبیر و کارشناسان دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی.

بدیهی است برای عمل در مسیر انقلاب باید شاخص‌ها و معیارهای انقلابی‌گری را به‌درستی شناخت تا چراغ راه حرکت در این مسیر الهی باشد. برای تعیین این معیارها، محورهای زیادی را می‌توان از صحیفه امام^(ره) شاخص‌گذاری کرد؛ مقام معظم رهبری^(مدظله‌العالی) نیز به شاخص‌های ایجابی که برای حرکت در شرایط فعلی کشور بسیار پراهمیت است، اشاره دارند. علاوه بر این، از بیانات ایشان می‌توان برخی از شاخص‌های سلبی انقلابی‌گری را نیز احصاء نمود. شاخص‌هایی که به دنبال اصلاح برخی تصورات غلط از انقلابی‌گری است؛ بنابراین، احیاء، حفظ و بسط گفتمان انقلابی‌گری، زمینه‌ساز دستیابی به شعارها و آرمان‌هایی است که حضرت امام^(ره) و امت اسلامی ایران در طول نهضت اسلامی برای تحقق آن مبارزه کرده‌اند و با حفظ این روحیه است که می‌توان از مشکلات و موانع موجود کشور عبور کرد و به پیشرفت ایران اسلامی در دهه پیشرفت و عدالت سرعت بخشید.

در این مسیر چالش‌های دوگانه نظری و رفتاری به شرح ذیل وجود دارد:

الف) چالش‌های نظری - گرایشی: منظور از چالش‌های نظری - گرایشی، مفاهیمی نظیر تشکیک در باورها و اعتقادات دینی مردم، تضعیف ولایت فقیه و حدود اختیارات ایشان، ناکارآمد نشان دادن مدل حکومت دینی و ترویج ایده عدم تحقق آرمان‌های انقلاب در دنیای کنونی از جمله چالش‌های نظری و گرایشی است که گفتمان انقلابی‌گری با آن مواجه است.

ب) چالش‌های رفتاری - عملکردی: رفتار و عملکرد ناشی از اندیشه، تفکر و خاستگاه نظری است. در واقع، باور تصمیم‌گیران، تصمیم‌سازان و کارگزاران هر کشوری بر نوع گرایش رفتاری و عملکردی ایشان تأثیر مستقیم دارد. در نظام جمهوری اسلامی ایران، برخی مشکلات و چالش‌های مدیریتی در حوزه‌های فرهنگی، اقتصادی و حتی سیاست خارجی مشاهده می‌شود که به‌صورت مستقیم به نوع تفکر و خاستگاه نظری ساختار تصمیم‌گیری و اجرایی برمی‌گردد. به نظر می‌رسد در این حوزه‌ها، جامعه و کشور دچار نوعی بلاتکلیفی و گاه مسئولیت‌گریزی است. اتخاذ راهبردها و روش‌های چندگانه و حتی

متناقض، برای حل این معضلات و مشکلات دنبال می‌شود و برخی از این روش‌ها، محافظه کارانه و دارای اثربخشی و تسکین‌دهندگی کوتاه مدت است که حتی گاهی با مبانی و آرمان‌ها و گفتمان انقلابی‌گری، همخوانی ندارد.

با این توصیف، هدف اصلی مقاله حاضر دستیابی به راهبردهای تبیین و بسط گفتمان انقلابی‌گری از منظر امام خامنه‌ای^(مدظله‌العالی) در پدیدایی و استحکام هنجارهای جامعه اسلامی - ایرانی می‌باشد. برای رسیدن به هدف اصلی، مسئله اصلی مقاله حاضر این است: «راهبردهای تبیین و بسط گفتمان انقلابی‌گری در پدیدایی و استحکام هنجارهای جامعه اسلامی - ایرانی چیست؟»

ادبیات نظری و پیشینه تحقیق

هادی نحعی (۱۳۸۱) در گفتگویی با عنوان «وضعیت انقلابی پایان می‌گیرد؛ نه پدیده انقلاب»، وضعیت انقلابی را وضعیت خاص عنوان می‌نماید و قدرت مرکزی آن را انحصاری و فاقد مشروعیت کافی می‌داند و وضعیت انقلابی را دورانی فراموش‌نشده دانسته که به‌زعم وی این دوران قابل انتقال و توصیف نیست.

قربانعلی ابراهیمی، اکبر علیوردی‌نیا، وحید جان‌محمدی لرگانی و سیده فاطمه اندرواژ (۱۳۹۳) در مقاله‌ای با عنوان «مطالعه جامعه‌شناختی پایبندی به هنجارهای اجتماعی و نقش تعهد اجتماعی و ابعاد مرتبط با آن»، بر این نظرند که ابعاد تعهد اجتماعی، تعهد ارزشی و تعهد نسبت به منابع جمعی بر متغیر وابسته (پایبندی به هنجار اجتماعی) مؤثر است و بین بعد تعهد نسبت به منافع اقتصادی و پایبندی به هنجارها، ارتباط معناداری دیده نشده است.

حسن نظری (۱۳۹۰) در مقاله‌ای با عنوان «عاملیت انسانی و گفتمان انقلاب اسلامی ایران، با تبیین جامعه‌شناختی عاملیت انسانی و تحولات معنایی آن از خرداد ۷۶ تا خرداد ۸۹»، مفهوم انسان را مورد بررسی قرار داده است. وی همچنین با بهره‌گیری از امکان تطبیقی برای تبیین و درک بهتر عاملیت انسانی در گفتمان انقلاب اسلامی ایران، مؤلفه‌های عمده هر دوره را مطرح و جمع‌بندی نموده است.

علی محمد حاضری، ابراهیم ایران‌نژاد و مصطفی مهرآیین (۱۳۹۰) در مقاله «گفتمان اصلاح طلبی اسلامی در ایران پس از انقلاب» معتقدند با اینکه این گفتمان با گفتمان‌های دیگر اختلاف‌هایی دارد، در استناد به متون دینی و کمک گرفتن از «رویکرد نقلی» این گفتمان‌ها با هم اشتراک نظر دارند.

فردین قریشی (۱۳۷۸) در مقاله «چرایی انقلابی شدن ایران»، چرایی انقلاب‌خیز بودن ایران را به دو دسته از عوامل منحصربه‌فرد (واکنش هویت فرهنگی قدرتمند ایران به حضور امپریالیسم، معنویت‌گرایی و نقش ویژه علمای دینی در جامعه) و غیر منحصربه‌فرد (تکیه حکام به قدرت‌ها و درآمدهای خارجی و وضعیت خاص اقتصادی) نسبت می‌دهد.

لیلا علوی (۱۳۹۴) در مقاله‌ای با عنوان «آسیب‌شناسی انسان‌شناختی گفتمان بدیل توسعه انقلاب اسلامی»، معتقد بوده که گفتمان انقلاب اسلامی در جامعه ایران با برجسته کردن و آوردن اسلام در مرکز جامعه و انباشت قدرتی نو، مشروعیتی غیر قابل انکار را کسب نمود و راه را برای تکامل گفتمان توسعه بومی بر اساس فرهنگ اسلامی - ایرانی با ابزار اقتصاد مقاومتی هموار نمود.

امین خوش بیان سروستانی و مهرو ماهر (۱۳۹۴) در مقاله «بازخوانی ریشه‌های دینی گفتمان صدور انقلاب اسلامی ایران در بیانات حضرت امام خمینی^(ره)» معتقدند که اندیشه و آموزه‌های اسلامی با نگرش و تلقی حضرت امام^(ره) و تعیین اهداف گفتمان صدور انقلاب تأثیر به‌سزایی داشته است و اهداف وحدت‌گرایی، عدالت‌محوری، نفی سبیل، نفی ظلم و ظلم‌پذیری، حمایت از مستضعفان و مسلمانان جهان در مقابل جبهه استکبار در جهت ایجاد امت واحد اسلامی از مهم‌ترین دلایل صدور انقلاب از منظر حضرت امام^(ره) بوده است.

محمدحسین پناهی (۱۳۸۵) در مقاله «تئوری انقلاب و انقلاب در تئوری» بر این نظر بوده که انقلاب اسلامی با نظرات اصلاح شده تبیین شد و منجر به این گردید که برخی از نظریه پردازان، انقلاب‌های دیگری مثل انقلاب کبیر فرانسه را با قرائتی جدید بازخوانی کنند تا عناصر فرهنگی آن را کشف نمایند.

حمیدرضا اخوان مفرد (۱۳۸۰) در مقاله «ایدئولوژی انقلابی حضرت امام^(ره) احیای تشیع»، موفقیت امام خمینی در روند انقلاب را صرفاً حاصل تعریف رژیم پهلوی به عنوان دشمن واحد نمی داند بلکه معتقد بوده که باید علت اصلی را از یک سو، در بازتاب دقیق انقلابی سایر ایدئولوژی‌ها و از سوی دیگر در تعریف مصداق‌هایی به مراتب مترقی‌تر، کاربردی‌تر، پرروح‌تر و بومی‌تر برای مفاهیم اصلی انقلابی جستجو کرد.

سعید حجاریان (۱۳۷۷) در مقاله «بررسی نظریه‌های رهبری انقلابی با تکیه بر رهبری حضرت امام^(ره)» معتقد است که هرچند رهیافت‌های نظری در مورد رهبری انقلابی با شرایط ایران و مشخصاً رهبری حضرت امام^(ره) ندارند، اما برخی از نظریه‌های موجود می‌توانند وجوهی از این رهبری را تبیین نمایند.

محمدجواد هراتی و مسعود معینی‌پور (۱۳۹۰) در مقاله «سناریونویسی و آینده حیات سیاسی انقلاب اسلامی ایران»، بر این نظر بوده‌اند که انقلاب اسلامی ایران با تأسی از شعار و اندیشه‌های صدر اسلام ساماندهی شده و در صورتی که در این راه استوار بماند راه پیشرفت و تعالی را طی خواهد کرد.

احمد رهدار (۱۳۹۱) در مقاله «بیداری اسلامی: آسیب شناسی جنبش‌های بیداری اسلامی در خاورمیانه در پرتو تجربیات آن»، بر این نظر بوده که در انقلاب‌های دینی صورت رنگ سیرت را به خود می‌گیرد و در انقلاب‌های مدرن برعکس سیرت از صورت تأثیر می‌پذیرد. وقتی در فرد یا قومی انقلاب ایجاد می‌شود بر همه افکار رفتار روابط و آمال آن تأثیر می‌گذارد، به نحوی که انگار راه چندساله یک‌شبه طی می‌گردد و نتایج انقلاب آن‌قدر زیادند که تحصیل آن‌ها برای هر کسی می‌تواند هوس برانگیز باشد.

جواد نوروزی (۱۳۸۷) در مقاله «جمهوری اسلامی ایران در پنج گفتمان» معتقد بوده که انقلاب اسلامی در دوره تثبیت، گام‌های مؤثری را در نهادینه ساختن انقلاب اسلامی در قالب جمهوری اسلامی، تدوین قانون اساسی، مقابله با کودتا، آشوب‌های داخلی و محاصره اقتصادی دشمنان خارجی برداشته است. در دوره دفاع مقدس (۱۳۶۷ — ۱۳۵۹) با وجود اهداف نخست دشمن مبنی بر فتح سه روزه، سرانجام جمهوری اسلامی ایران توانست مسیر

پیشروی دشمن در ایران را سد کند و در سال ۱۳۷۰ سازمان ملل، عراق را متجاوز معرفی کرد. گفتمان سازندگی، پس از پایان جنگ تحمیلی تا سال ۱۳۷۶ ادامه یافت. در این مقطع، ایران توانست کامیابی‌های بسیاری در عرصه زیرساخت‌های اقتصادی و تولیدی به دست آورد، ولی به علت کاربست دانش غربی با ناکامی‌هایی نیز روبه‌رو بود. گفتمان اصلاحات که از دل دولت توسعه اقتصادی سرچشمه گرفت، در عرصه فرهنگی موجب رسوخ سکولاریسم در بدنه مدیریتی نظام شد و با وجود برخی موفقیت‌ها، فرصت‌های بسیاری را نیز از ایران گرفت.

علی حاتمی و سمیرا جبارنژاد (۱۳۹۰) در مقاله «تحلیل گفتمان به مثابه یک روش تحقیق در علوم انسانی» بر این نظرند که تحلیل گفتمان سعی دارد با مطالعه عوامل بیرون از متن به ترکیب فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و... دست پیدا کند و کاری فراتر از تحلیل‌های سنتی ارائه دهد. این تلاش تحلیل گفتمان از علاقه واضعان این فن به نظریه‌های ایدئولوژیکی و تاریخ علوم نشأت می‌گیرد.

زارعی و احمدپور (۱۳۸۴) در مقاله «سنجش دو گفتمان انقلابی و ملی در قلمروی جغرافیای امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران» (از ابتدای انقلاب اسلامی تاکنون) معتقدند که بهترین شیوه جهت تأمین امنیت ملی ایران همکاری سازنده با جامعه جهانی است؛ زیرا طرد قدرت‌ها نیز به صلاح محیط استراتژیک ایران نیست. لذا توجه به این اصل بیان‌شده، مستلزم تعریفی ملی از امنیت خویش است نه گفتمانی انقلابی و بسط‌محور از امنیت و معارض با گفتمان‌های ملی امنیت دولت-ملت‌ها که زمینه‌ساز ستیز است و درنهایت به انزوای آن ختم شود.

در بررسی کتب و مقالات تحقیق نکات زیر مورد بررسی قرار گرفته که در جای خود بسیار راهگشا می‌باشد. نکاتی مانند تقسیم دوره‌ای انقلاب‌ها، خاستگاه انقلاب‌ها، بستر و زمینه‌های انقلاب در جهان، نوسازی انقلاب، فرآیند و پی‌آمدهای انقلاب‌ها، دیدگاه معصومین در اصلاحات انقلاب، تولد و نسل چهارم در انقلاب ایران، وضعیت انقلابی پایان می‌گیرد نه پدیده انقلاب، پابندی به هنجارهای اجتماعی نشانه پابندی به ارزش‌ها

است، گفتمان‌های انقلاب در ایران (محافظه‌کاری و اصلاحات)، چرایی انقلاب ایران، گفتمان دینی انقلاب، نقش اقتصاد مقاومتی در تثبیت و تداوم انقلاب، تئوری‌های انقلاب و ... اما در کلیه منابع، کتب و فضای مجازی، کمتر کسی به گفتمان انقلابی‌گری پرداخته که از آن در این پروژه استفاده شود، به جز سایت اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری که چندین سخنرانی ایشان در این مورد را ارائه نموده است.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نوع کاربردی است و از نظر روش آمیخته است؛ به این صورت که از روش کیفی با مصاحبه ساختاریافته و همچنین استفاده از اسناد، کتب و منابع مختلف علمی و فقهی به طور قابل ملاحظه‌ای از ابتدای تحقیق تا پایان، استفاده شده است. ضمن تحلیل محتوای کیفی مطالب، بخش دیگر آن به صورت کمی و با روش پیمایش انجام گرفته است. در این زمینه با طرح سؤالات در قالب پرسشنامه و بررسی نتایج آن از طریق آزمون‌های آماری (با به کارگیری نرم‌افزارهای SPSS, SmartPLS)، نقاط قوت، ضعف، تهدیدها و فرصت‌های موجود احصاء و راهبردهای مناسب برای رفع مشکلات مرتبط، استخراج و اولویت‌بندی صورت گرفته است.

جامعه آماری این پژوهش، کلیه صاحب‌نظران و خبرگان در حوزه مطالعات انقلاب‌ها، دین‌پژوهی، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی و مدیریت راهبردی می‌باشند. حجم این جامعه نامشخص است. برای ساخت ابزار از کتب مختلف فقهی، منابع دست اول فقه شیعه، کتب تاریخ اسلام و تاریخ انبیا، تفاسیر معتبر شیعی، اسناد مرتبط با انقلاب اسلامی، نقطه‌نظرات صاحب‌نظران مسلمان و غیر مسلمان در دوره‌های مختلف و آثار بزرگان شیعی در طول تاریخ و دوران معاصر استفاده گردیده است. علاوه بر جامعه آماری که در بالا به آن اشاره شد، از منابع معتبر فقهی نیز در این زمینه استفاده شده است. سخنرانی‌های حضرت امام (ره) و بیانات حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دوره‌های مختلف مورد واکاوی و تحلیل محتوا قرار گرفته و با خبرگان و صاحب‌نظران حوزه دین نیز مصاحبه هدفمند انجام شده است.

نمونه انتخاب شده برای ارزیابی شاخص‌های انتخاب شده ۶۵ نفر بودند که پرسشنامه ارزیابی تعیین شاخص‌ها بین آن‌ها توزیع شد. نمونه دوم برای ارزیابی نقاط قوت و ضعف، فرصت‌ها و تهدیدات انتخاب شد. نتیجه این ارزیابی تنظیم راهبردهایی است که هدف انجام تحقیق است. این نمونه شامل ۳۰ نفر از خبرگان انتخاب شده از جامعه آماری است. برای جمع‌آوری داده‌های تحقیق، می‌توان با توجه به تحقیق مورد نظر از ابزارهای مختلفی استفاده نمود. در این تحقیق از پرسشنامه و مصاحبه استفاده شده است. ابزار پژوهش حاضر، پرسشنامه محقق ساخته ای است که با تأکید بر چارچوب نظری و مدل مفهومی تدوین شده است. شاخص‌های سنجش روایی آن با استفاده از ضریب لاوشه محاسبه گردید.

محققین در مرحله جمع‌آوری اطلاعات کمی، با مشخص نمودن مفاهیم متغیرها، شاخص‌های مربوطه را ساخته و بر اساس شاخص‌ها، پرسشنامه‌ای با پاسخ‌های بسته در طیف لیکرت تهیه و در مرحله اول با تکمیل تعداد ۱۰ پرسشنامه از جامعه آماری، نظر خبرگان دریافت و پرسشنامه مورد آزمون اولیه قرار گرفت. با ملاحظه نتایج، بعضی از سؤالات مجدداً اصلاح یا حذف و پس از آن پرسشنامه‌ها در جامعه آماری در مناطقی که نمونه‌ها به صورت هدفمند انتخاب شده بودند، توزیع و در مجموع تعداد ۵۹ پرسشنامه تکمیل گردید. با اتمام این مرحله، اطلاعات جمع‌آوری شده در نرم‌افزار SPSS جهت عملیات آماری وارد شدند. در این تحقیق، جمع‌آوری اطلاعات و داده‌های مورد نیاز به منظور توصیف، تحلیل و تبیین داده‌های مربوطه انجام گرفت که با مشخص نمودن ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های هر کدام ساخته و بر این اساس پرسشنامه تهیه شد. پرسشنامه تهیه شده برای ارزیابی شاخص‌های تنظیم شده و ارتباط آن‌ها با مؤلفه‌ها و ابعاد از نظر نخبگان انتخاب شده به عنوان نمونه از جامعه آماری هدف تحقیق استفاده شد. نظرات جمع‌آوری شده با استفاده از Smart PLS سنجیده شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

۱. اطلاعات جمعیت‌شناختی

پرسشنامه تنظیم شده پس از اعتبارسنجی بین نمونه مورد نظر توزیع شد. با توجه به اینکه جامعه آماری هدف تحقیق، نخبگان متخصص در حوزه‌های انقلاب اسلامی با دانش، تجربه و مهارت لازم در خصوص انقلاب و انقلابی‌گری در مشاغل مختلف حوزوی، کشوری، لشگری و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها می‌باشد، تعداد ۶۵ نفر از افراد خیره و سرشناس این حوزه با نمونه‌گیری غیر احتمالی هدفمند شناسایی شدند و پرسشنامه با ارائه توضیحات لازم به ایشان تقدیم شد. ۵۹ پرسشنامه دریافت شد.

۲. بررسی توصیفی متغیرهای تحقیق

توصیف متغیرها از آن جهت دارای اهمیت است که نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش بر اساس داده‌ها و شاخص‌های این متغیرها استخراج می‌گردد. داده‌های تحقیق دارای مقیاس فاصله‌ای هستند. برای توصیف متغیرهای پژوهش از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی استفاده شده که در ادامه به آن‌ها پرداخته شده است.

شاخص‌های نرمالیتی		انحراف معیار	میانه	میانگین	متغیرهای تحقیق
کشدگی	چولگی				
۶/۲۴۹	-۲/۲۴	۰/۴۳۹	۵	۴/۷۲۹	خداپاوری
۱/۳۹۴	-۱/۴	۰/۵۲۷	۴/۸۵۷	۴/۵۸۴	ولایت‌محوری
۰/۷۶	-۰/۹۷۷	۰/۵۳۲	۴/۴۶۷	۴/۴۴۱	اسلام‌مداری
۸/۱۴۷	-۲/۳۴	۰/۵۳۸	۴/۷۵	۴/۵۸۲	عدالت‌خواهی
۴/۴۱۵	-۱/۱۶۵	۰/۴۶۴	۴/۷۱۴	۴/۶۱۷	مردم‌سالاری دینی
۱/۵۶۷	-۱/۲۹۲	۰/۵۳۹	۴/۸۱۸	۴/۵۵۸	نفی سلطه‌گری و سلطه‌پذیری
۱/۳۴۱	-۱/۳۹۱	۰/۴۵۸	۴/۷۱۴	۴/۶۱۸	عدالت و پیشرفت
۰/۲۵۹	-۱/۱۶	۰/۳۷۳	۴/۷۶۹	۴/۶۹۲	اقتدار دفاعی و بازدارندگی همه‌جانبه
۵/۲۷۱	-۲/۱۰۲	۰/۴۹۵	۴/۸۵۷	۴/۶۵۴	دیپلماسی انقلابی
۰/۷۰۸	-۱/۲۸۵	۰/۵۵۱	۵	۴/۶۱۲	استقلال همه‌جانبه
۳/۲۴۸	-۱/۹۰۷	۰/۳۷۸	۴/۸۸۹	۴/۷۳۹	استکبارستیزی
۱/۸۱۸	-۱/۵۸۳	۰/۴۳۷	۵	۴/۶۹۵	سبک زندگی اسلامی-ایرانی

در این پژوهش ۵۹ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب، داده‌های حاصل از پرسشنامه گردآوری شده و خلاصه آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول فوق آمده است. مقادیر آمار توصیفی و شاخص‌های مرکزی از جمله میانگین، میانه، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی برای هر کدام از متغیرهای تحقیق در جدول فوق گزارش شده است. با توجه به مقیاس متغیرهای تحقیق (طیف لیکرت) شاخص‌های مرکزی و پراکندگی برای متغیرهای تحقیق محاسبه شده است. ارائه آمار توصیفی توصیف‌کننده وضعیت هر یک از متغیرهای تحقیق بوده و دید مناسبی در خصوص محدوده مقداری متغیرهای تحقیق ارائه می‌کند. با استفاده از نتایج جدول فوق که شامل شاخص‌های مرکزی و پراکندگی برای متغیرهای مختلف است، نتایج زیر حاصل می‌شود.

الف) همه متغیرهای تحقیق دارای میانگین بالاتر از حد متوسط بوده‌اند (بیشتر از سه شده‌اند)، نشان می‌دهد که ارزیابی این متغیرها در وضعیتی مطلوب و رضایت‌بخش قرار داشته‌اند.

ب) از آنجایی که میزان چولگی و کشیدگی توزیع نرمال برابر با صفر است، چولگی و کشیدگی نزدیک به صفر، نرمال بودن توزیع داده‌ها را بیان می‌کند. همچنین اگر چولگی و کشیدگی متغیری از ۲- کوچک‌تر و از ۲ بزرگ‌تر باشد، آن توزیع متغیر مطلقاً نرمال نخواهد بود.

۳. تحلیل استنباطی یافته‌ها

قبل از وارد شدن به مرحله آزمون فرضیات و مدل مفهومی تحقیق، اطمینان یافتن از صحت مدل‌های اندازه‌گیری متغیرهای برون‌نگر و درون‌زا ضروری می‌باشد. این کار از طریق تحلیل عاملی مرتبه اول و دوم صورت گرفته است. تحلیل عاملی تأییدی یکی از قدیمی‌ترین روش‌های آماری است که برای بررسی ارتباط بین متغیرهای مکنون (متغیرهای اصلی) و متغیرهای مشاهده‌شده (گویه‌های پرسشنامه) به کار برده می‌شود و بیانگر مدل اندازه‌گیری است (برن، ۱۹۹۴). این تکنیک که به برآورد پارامترها و آزمون فرضیه‌ها با توجه

به تعداد عامل‌های زیربنایی میان نشانگرها می‌پردازد، مبتنی بر یک شالوده تجربی و نظری قوی است و مشخص می‌کند که کدام متغیرها با کدام عامل (ابعاد آن عامل) و همچنین کدام عامل با کدام یک از عامل‌ها همبسته است. تحلیل عاملی، زیرمجموعه‌ای از اعتبار سازه است. به منظور پی بردن به متغیرهای زیربنایی یک پدیده یا تلخیص مجموعه داده‌ها از روش تحلیل عاملی استفاده می‌شود. تحلیل عاملی بر دو نوع تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی است. در تحلیل عاملی اکتشافی، پژوهشگر درصدد کشف ساختار زیربنایی مجموعه نسبتاً بزرگی از متغیرهاست و پیش‌فرض اولیه آن است که هر متغیری ممکن است با هر عاملی ارتباط داشته باشد. به عبارت دیگر پژوهشگر در این روش هیچ نظریه اولیه‌ای ندارد. در تحلیل عاملی تأییدی پیش‌فرض اساسی آن است که هر عاملی با زیرمجموعه خاصی از متغیرها ارتباط دارد. حداقل شرط لازم برای تحلیل عاملی تأییدی این است که پژوهشگر در مورد تعداد عامل‌های مدل، قبل از انجام تحلیل، پیش‌فرض معینی داشته باشد، ولی در عین حال پژوهشگر می‌تواند انتظارات خود مبنی بر روابط بین متغیرها و عامل‌ها را نیز در تحلیل وارد کند. در تحلیل‌های عاملی تأییدی، هدف پژوهشگر تعیین ساختار عاملی ویژه‌ای می‌باشد. معیارهای اعتبارسنجی مدل اندازه‌گیری در زیر به‌طور مفصل آورده می‌شوند. با توجه به کوچک بودن اندازه نمونه، برای اعتبارسنجی مدل از تکنیک تحلیل عاملی تأییدی (CFA)^۱ چندسطحی با استفاده از روش حداقل مربعات جزئی^۲ (PLS)^۳ با کمک نرم‌افزار SMARTPLS نسخه ۲ استفاده شده است. روش تخمین PLS ضرایب را به‌گونه‌ای تعیین می‌کند که مدل حاصله، بیشترین قدرت تفسیر و توضیح را دارا باشد؛ بدین معنا که مدل بتواند با بالاترین دقت و صحت، متغیر وابسته نهایی را پیش‌بینی نماید. روش حداقل مربعات جزئی که در بحث الگوسازی رگرسیونی آن را با PLS نیز معرفی می‌کنند، یکی از روش‌های آماری چندمتغیره محسوب می‌شود که به‌وسیله آن می‌توان به‌رغم برخی محدودیت‌ها مانند نامعلوم بودن توزیع متغیر پاسخ، وجود تعداد

1. Confirmatory Factor Analysis

2. Partial Least Square

3. Partial Least Squares

مشاهدات کم یا وجود خودهمبستگی جدی بین متغیرهای توضیحی؛ یک یا چند متغیر پاسخ را به‌طور هم‌زمان در قبال چندین متغیر توضیحی الگوسازی نمود.

معناداری ضرایب و پارامترهای به‌دست‌آمده تحلیل عاملی تأییدی و مدل معادلات ساختاری در دو شکل فوق ارائه شده است. ملاحظه می‌شود که ۱۳۷ شاخص پرسش‌نامه برای ۱۲ مؤلفه و ۳ متغیر اصلی خلاصه شده‌اند. در این نمودار اعداد یا ضرایب به سه دسته تقسیم می‌شوند. دسته اول تحت عنوان معادلات اندازه‌گیری مرتبه اول هستند که روابط بین مؤلفه‌ها و شاخص‌های آنان (روابط بین بیضی و مستطیل) می‌باشند. دسته دوم روابط بین ابعاد و مؤلفه‌های آنان می‌باشد و تحت عنوان بارهای عاملی مرتبه دوم نام‌گذاری می‌شوند. دسته سوم روابط بین متغیر اصلی (انقلابی‌گری) و ۳ بعد (بینشی، گفتمانی و رفتاری) می‌باشند (بارهای عاملی مرتبه سوم). بارهای عاملی استاندارد شده‌ای که برآورد می‌شود، بنا به گفته فورنل و لارکر (۱۹۸۱م) بایستی بالاتر از ۰/۴ و به‌طور ایده‌آل ۰/۷ یا بالاتر باشد. شکل فوق مدل در حالت معناداری ضرایب می‌باشد و تمامی ضرایب در سطح خطای ۵ درصد آزمون می‌شوند. مقادیر آزمون معناداری (تی) بزرگ‌تر از ۱,۹۶ یا کوچک‌تر از ۱,۹۶- نشان‌دهنده معنادار بودن روابط میان شاخص‌ها و متغیرهای مکنون متناظر خود است.

۳-۱. کیفیت مدل اندازه‌گیری

نتایج آزمون کیفیت مدل اندازه‌گیری

متغیرهای پنهان	CV com
خدا باوری	۰/۶۰۲
ولایت‌محوری	۰/۵۶۳
اسلام‌مداری	۰/۴۳۳
عدالت‌خواهی	۰/۴۵۹
مردم‌سالاری دینی	۰/۴۵۳
نفی سلطه‌گری و سلطه‌پذیری	۰/۵۱۹
عدالت و پیشرفت	۰/۴۱۳

متغیرهای پنهان	CV com
اقتدار دفاعی و بازاریابی همه‌جانبه	۰/۳۸۵
دیپلماسی انقلابی	۰/۵۰۸
استقلال همه‌جانبه	۰/۵۶۹
استکبارستیزی	۰/۳۷۸
سبک زندگی اسلامی ایرانی	۰/۴۹۳
بُعد بینشی	۰/۳۶۵
بُعد گفتمانی	۰/۳۴۸
بُعد رفتاری	۰/۳۷۸
انقلابی‌گری	۰/۳۲۳
میانگین کل	۰/۴۴۹

از آزمون‌های دیگر ارزیابی مدل اندازه‌گیری، آزمون بررسی کیفیت آن است. کیفیت مدل اندازه‌گیری توسط شاخص اشتراک با روایی متقاطع (Cv Com) محاسبه می‌شود. این شاخص در واقع توانایی مدل مسیر را در پیش‌بینی متغیرهای مشاهده‌پذیر از طریق مقادیر متغیر پنهان متناظرشان می‌سنجد. چنانچه این شاخص عدد مثبتی را نشان دهد، مدل اندازه‌گیری از کیفیت لازم برخوردار است. برای بررسی کل مدل اندازه‌گیری، میانگین این شاخص را گرفته و چنانچه مثبت باشد، کل مدل اندازه‌گیری از کیفیت مناسبی برخوردار است. همچنین سه مقدار ۰,۰۲، ۰,۱۵ و ۰,۳۵ برای شاخص Cv Com به ترتیب میزان کیفیت کم، متوسط و زیاد را برای مدل اندازه‌گیری ارائه می‌دهند. نتایج حاصل از این آزمون در جدول فوق آورده شده است و همان‌طور که ملاحظه می‌کنید برای تمامی متغیرهای موجود در پژوهش، این شاخص مثبت بوده و میانگین کل این شاخص برابر ۰/۴۴۹ است که نشان از کیفیت مطلوب و بالای مدل اندازه‌گیری می‌دهد.

۴. تدوین راهبرد

برای تدوین راهبرد در این تحقیق از مدل دیوید استفاده شده است. مراحل انجام کار در این مدل عبارت است از:

۱. تعیین وضعیت محیطی در محیط‌های داخلی (نقاط قوت و ضعف) و خارجی (فرصت‌ها و تهدیدها).
 ۲. تعیین ضریب اهمیت، شدت و حاصل ضرب موزون با هدف محاسبه IFE و EFE.
 ۳. تشکیل ماتریس‌های چهار خانه‌ای و نه خانه‌ای.
 ۴. تعیین جهت‌گیری تدوین راهبرد با نگرشی بر موقعیت به‌دست‌آمده در ماتریس‌های چهار خانه‌ای و نه خانه‌ای.
 ۵. تدوین راهبردها.
 ۶. اولویت‌بندی راهبردها.
- بر این اساس مراحل فوق در این تحقیق پیاده‌سازی شد.

۴-۱. سنجش روایی

بر اساس مطالعات به‌عمل‌آمده از مبانی نظری و با اتکا به فرمایشات حضرت امام (ره) و مقام عظمای ولایت (مدظله‌العالی) و با نگرشی بر شاخص‌های تعیین‌شده در هر مؤلفه از ابعاد سه‌گانه تحقیق (بینشی، گفتمانی و رفتاری)، وضعیت محیطی جمهوری اسلامی ایران تعیین شد. بعد از این تعیین وضعیت، نظرات خبرگان از دو حیث دریافت شد، به این صورت که از خبرگان خواسته شد برای هر وضعیت تعیین‌شده برای محیط جمهوری اسلامی ایران (قوت، ضعف، تهدید، فرصت) به دو سؤال پاسخ دهند:

الف) تحلیل وضعیت: آیا وضعیت تعیین‌شده درست است یا خیر؟

ب) ارتباط وضعیت با گویه: آیا وضعیت تعیین‌شده با مؤلفه ارتباط دارد یا خیر؟

پاسخ‌های جمع‌آوری‌شده از نظرات ۱۰ نفر خبره در قالب بله و خیر برای هر سؤال جمع‌بندی و ضریب لاوشه برای هر وضعیت محاسبه شد. پس از آن میانگین ضریب لاوشه برای هر مؤلفه به دست آمد و بر اساس آن روایی پرسشنامه تعیین و اصلاحات مورد نظر خبرگان نیز اعمال شد.

میانگین ضریب لاوشه محاسبه‌شده به تفکیک مؤلفه‌های هر بعد به شرح جدول زیر

است:

شماره	بعد	مؤلفه	میانگین ضریب لاوشه	
			تحلیل وضعیت	ارتباط وضعیت با گویه
۱	بینشی	خدا باوری	۰,۹۴	۰,۶۳
۲	بینشی	ولایت محوری	۰,۹۷	۰,۷۴
۳	بینشی	اسلام مداری	۰,۹۹	۰,۸۴
۴	بینشی	عدالت خواهی	۱,۰۰	۰,۸۵
۵	گفتمانی	مردم سالاری دینی	۰,۸۷	۰,۸۷
۶	گفتمانی	نفی سلطه و سلطه پذیری	۰,۹۷	۰,۹۷
۷	گفتمانی	عدالت و پیشرفت	۰,۹۵	۰,۹۷
۸	گفتمانی	اقتدار دفاعی و بازدارندگی همه جانبه	۰,۸۶	۰,۹۴
۹	رفتاری	دیپلماسی انقلابی	۰,۸۳	۰,۸۹
۱۰	رفتاری	استکبارستیزی	۰,۸۶	۰,۸۱
۱۱	رفتاری	استقلال همه جانبه	۰,۹۲	۰,۹۶
۱۲	رفتاری	سبک زندگی اسلامی ایرانی	۰,۹۵	۰,۹۸

با توجه به اینکه ضریب لاوشه در هر بعد بالاتر از ۰,۶ است، روایی پرسشنامه در همه مؤلفه‌ها به تأیید رسید.

۴-۲. جهت گیری راهبردها

پس از تأیید وضعیت های احصاشده برای ترسیم ماتریس SWOT، برای هر مؤلفه جدولی مانند جدول زیر تهیه و پرسشنامه در اختیار خبرگان قرار گرفت. در این مرحله نظر هشت نفر از خبرگان مرتبط با موضوع دریافت شد و از آنها میانگین گرفته شد.

ردیف	گویه	وضعیت	ضریب اهمیت	ضریب شدت	حاصل ضرب موزون
۱		قوت		۴ یا ۳	
۲		ضعف		۲ یا ۱	
۳			جمع=۱		جمع=IFE
۴		فرصت		۴ یا ۳	
۵		تهدید		۲ یا ۱	
۶			جمع=۱		جمع=EFE

پس از محاسبات به عمل آمده، IFE و EFE برای هر مؤلفه به دست آمد و با تطبیق آن با ماتریس‌های چهار خانه و نه خانه‌ای جهت‌گیری راهبرد به شرح جدول زیر تعیین شد:

ردیف	بعد	مؤلفه	IFE (محور افقی)	EFE (محور عمودی)	موقعیت در ماتریس ۴ خانه‌ای	موقعیت در ماتریس ۹ خانه‌ای	جهت‌گیری راهبرد
۱	بینشی	خداباوری	۳,۰۳	۲,۵۲	OS	تهاجمی	رشد و توسعه
۲	بینشی	ولایت محوری	۲,۶۹	۲,۳۴	TS	رقابتی	حفظ، نگهداری و ثبات
۳	بینشی	اسلام‌مداری	۳,۰۲	۲,۰۲	TS	رقابتی	رشد و توسعه
۴	بینشی	عدالت‌خواهی	۲,۸۲	۲,۳۷	TS	رقابتی	حفظ، نگهداری و ثبات
۵	گفتمانی	مردم‌سالاری دینی	۲,۶۳	۲,۱۲	TS	رقابتی	حفظ، نگهداری و ثبات
۶	گفتمانی	نفی سلطه و سلطه‌پذیری	۲,۹۴	۲,۴۱	TS	رقابتی	حفظ، نگهداری و ثبات
۷	گفتمانی	عدالت و پیشرفت	۲,۲۵	۲,۱۶	TW	تدافعی	حفظ، نگهداری و ثبات
۸	گفتمانی	اقتدار دفاعی و بازدارندگی	۳,۰۴	۲,۲۲	TS	رقابتی	رشد و توسعه
۹	رفتاری	دیپلماسی انقلابی	۲,۶۱	۲,۳۳	TS	رقابتی	حفظ، نگهداری و ثبات
۱۰	رفتاری	استکبارستیزی	۲,۶۴	۲,۵۳	OS	تهاجمی	حفظ، نگهداری و ثبات
۱۱	رفتاری	استقلال همه‌جانبه	۲,۰۳	۲,۱۴	TW	تدافعی	حفظ، نگهداری و ثبات
۱۲	رفتاری	سبک زندگی اسلامی ایرانی	۱,۹۷	۲,۱۲	TW	تدافعی	کاهش برداشت، واگذاری یا انحلال

۳-۴. راهبردهای تبیین و بسط گفتمان انقلابی گری

بر اساس جهت گیری های به دست آمده راهبردهای مختلفی تدوین و به خبرگان ارائه و اصلاحات مورد نظر اعمال شد. راهبردها و راهکارهای ارائه شده در زیر از اتفاق نظر خبرگان به دست آمده است.

۱) عمق بخشی اعتقاد و باور عمومی به فصل الخطاب بودن ولی فقیه جهت پیشبرد آرمان ها و اهداف انقلاب و خنثی سازی توطئه ها و تبلیغات دشمن از طریق:

۱-۱) بیان مصادیق کارآمدی ها و موفقیت های کسب شده در ۴۰ ساله انقلاب در سایه مدیریت مبتنی بر ولایت فقیه (رسانه های جمعی - تریبون های رسمی - نشر کتب - برگزاری همایش ها و...).

۲-۱) تبیین سیره عملی ولی فقیه در حوزه زندگی شخصی، خانوادگی، سیاسی و اجتماعی.

۳-۱) ارائه بینش ولی فقیه در آینده مسائل کلان کشور و جهان (فروپاشی کمونیسم - دفع فتنه ۸۸ - نابودی رژیم صهیونیستی).

۴-۱) تبیین نقش مؤثر ولایت فقیه در منظومه ولایت و امامت.

۵-۱) بسط گفتمان ولی فقیه و تبدیل آن به الگوی راهبردی اجرایی موفق و فراگیر مشترک در کشور.

۶-۱) ایجاد حساسیت در برابر نقشه ها و توطئه های دشمن بر اساس تدابیر ولی فقیه، به منظور آمادگی و هوشیاری همه جانبه مردم و مسئولین در برابر اهداف دشمن و عدم تبعیت از آن.

۲) ارتقای روحیه بسیجی، حماسی و جهادی در میان مسئولین و مردم از طریق:

۱-۲) ترویج و انتقال فرهنگ بسیج، ایثار و استقامت با تکیه بر دستاوردهای دفاع مقدس.

۲-۲) خنثی سازی اثر عملیات روانی دشمن و جلوگیری از تخلیه روحیه انقلابی گری با برجسته سازی اقدامات کلیدی و ماندگار در سطح منطقه (پیروزی در دفاع مقدس، موفقیت های حزب الله، جریان مقاومت...).

۳-۲) فرهنگ سازی روحیه بسیجی، حماسی و جهادی با هنجارسازی و ارزشی نمودن آن در سطح جامعه در سطوح مختلف نظام آموزشی کشور.

۴-۲) حرکت به سمت تولید فرآورده های علمی و فکری و خودکفایی در محصولات راهبردی و زیربنایی با مدیریت جهادی.

۵-۲) نهادهای سازی پیشرفت و اقتدار علمی و استحکام درون‌زا با اصلاح نگرش مسئولین کشور.

۶-۲) کارآمدسازی دولت و مجلس با تقویت نهادهای نظارتی به‌ویژه شورای نگهبان.

۷-۲) ارتقای بصیرت و نگرش مردم به سمت شایسته‌گزینی متناسب با مصالح نظام و انقلاب در انتخابات‌های پیش رو.

۸-۲) تعیین معیارهای قابل سنجش و نظارت و پایش علمی و ایجاد سامانه‌های هوشمند نظارتی به منظور الزام پاسخگویی مسئولین اجرایی کشور به مردم در قبال آرمان‌های انقلاب و نیازهای معیشتی مردم.

۹-۲) پیشگیری از ایجاد و توسعه اشرفی‌گری مسئولین و مقابله با آن به منظور ایجاد و گسترش عدالت اجتماعی.

۱۰-۲) تبلیغ، ترویج و عمق‌بخشی به ساده‌زیستی در تمامی ابعاد زندگی به سبک ایرانی اسلامی با اتکا به سند الگوی پیشرفت ایرانی اسلامی و عملی نمودن آن.

۱۱-۲) تقویت تقوای دینی و سیاسی مردم و مسئولین در جهت تحقق مطالبات دینی و پرهیز از لغزشگاه‌های مورد استفاده دشمن با استفاده از پایگاه‌های فرهنگی نظیر مساجد، منابر، انجمن‌های اسلامی دانشگاه‌ها و ...

۳) افزایش اقتدار و قدرت بازدارندگی دفاعی - امنیتی از طریق:

۱-۳) ارتقای توانمندی‌های دفاعی و تولید محصولات راهبردی دفاعی مبتنی بر فناوری‌های نوین و بومی برای دستیابی به استقلال همه‌جانبه.

۲-۳) توسعه کیفی و کمی دفاع مردم‌پایه و بسیج مردمی.

- ۳-۳) تربیت و ساماندهی نیروهای مسلح مکتبی و مردمی با تأمین نیازهای مادی، شایسته‌سالاری در ارتقای سازمانی و از بین بردن تمامی موانع سلب‌کننده انگیزه کار و تلاش از نیروی انسانی.
- ۳-۴) رشد و تقویت هوشمند بنیه دفاعی و امنیتی کشور با هدف حفظ تمامیت ارضی کشور با روش بازدارندگی.

۴) ارتقای دیپلماسی فعال و انقلابی از طریق:

- ۴-۱) کارآمدسازی دستگاه دیپلماسی و هم‌گرایی بیشتر با کشورهای اسلامی و دوست و تعامل راهبردی و هوشمندانه با شرق (روسیه و چین) در جهت مقابله با زیاده‌خواهی نظام سلطه و شکستن حصار تحریم.
- ۴-۲) تقویت و گسترش عمق راهبردی جمهوری اسلامی ایران با ترویج گفتمان انقلاب اسلامی و مقاومت انقلابی.
- ۴-۳) ایجاد پیمان‌های منطقه‌ای با ارتقای جایگاه کشور در هندسه جدید قدرت جهانی.
- ۴-۴) تبیین و تقویت دیپلماسی عمومی ج.ا.ایران در تمامی ابعاد سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و امنیتی با پیاده‌سازی اصول عزت، حکمت و مصلحت بر مبنای تعامل سازنده با جهان.

۵) اصلاح نظام اقتصادی کشور مبتنی بر مبانی اسلامی و با رویکرد اقتصاد مقاومتی

از طریق:

- ۵-۱) بهره‌گیری از بسیج منابع، امکانات و ظرفیت‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی به منظور افزایش کارآمدی نظام در استقلال اقتصادی کشور.
- ۵-۲) اصلاح نظام بانکداری و ایجاد شفافیت در تمامی امور مالی کشور.
- ۵-۳) اصلاح فرهنگ مصرف‌گرایی در بین مردم و مصرف‌زدگی در بین مسئولین در بین مردم و مسئولین.

۴-۵) تأمین امنیت اقتصادی با روش‌های مختلف از جمله بالا بردن ضریب ارزش پول ملی.
۵-۵) اعمال صلابت و قاطعیت قوای سه‌گانه و اجرای عدالت در اعمال قانون و برخورد مناسب و به‌هنگام با جرائم سازمان‌یافته (پول‌شویی، فساد، قاچاق کالا و ارز و ...).

نتیجه‌گیری

انقلابی و انقلابی‌گری، دو کلیدواژه‌ای است که در سال‌های اخیر بسیار بر آن تأکید شده است. موضوعی که شاید پس از نزدیک به چهار دهه از پیروزی انقلاب اسلامی به شکل جدی در گفتمان‌سازی‌ها مورد توجه جدی قرار نگرفته بود. سنگ بنای شناسایی شاخص‌های انقلابی‌گری در بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در ۱۹ دی ۱۳۹۴ در دیدار جمعی از مردم قم در حسینیه حضرت امام^(ره) گذاشته شد. تأکید ایشان بعد از شناسایی دقیق شاخص‌های انقلابی‌گری، ترویج آن به شکل گفتمان فراگیر در جامعه بود، چراکه این نوع شناخت، یکی از راه‌های ماندگاری و شرط دستیابی به اهداف انقلاب اسلامی است. در واقع گفتمان‌سازی از منظر رهبر معظم انقلاب، یعنی سخنی که با تبیین منطقی، عالمانه و به دور از زیاده‌روی‌های گوناگون به صورت یک سخن مورد قبول آحاد مردم تلقی شود، به گونه‌ای که باور عمومی در جامعه ایجاد کند و در ادامه با جریان تبلیغات به یک معرفت همه‌گیر تبدیل شود. از همین منظر، رهبر انقلاب در بیاناتشان در مراسم بیست و هفتمین سالگرد ارتحال حضرت امام^(ره) در ۱۴ خرداد ۱۳۹۵ برای تبیین مفهوم انقلابی‌گری، پنج شاخص اصلی را برشمردند و هر یک از این شاخص‌ها را در محورهای مختلف تشریح کردند. این شاخص‌ها عبارت است از:

- ۱) پابندی بر مبانی و ارزش‌های اساسی انقلاب و اسلام؛
- ۲) هدف‌گیری آرمان‌های انقلاب و همت بلند برای رسیدن به آن‌ها؛
- ۳) پابندی به استقلال همه‌جانبه کشور؛
- ۴) ضرورت شناخت دشمن، علت‌یابی حرکات دشمن، اعتماد نکردن به دشمن و آماده بودن و هوشیار بودن برای مقابله با توطئه‌های دشمنان؛
- ۵) داشتن تقوای دینی و سیاسی.

اما تهدیدی که این روزها مبانی اصولی انقلابی گری را هدف قرار داده، تعابیر برخی افراد است که سعی می‌کنند انقلابی گری را خلاف عقلانیت تعریف و برخی نیز آن را مساوی افراطی گری تلقی کنند. در این خصوص نیز مقام معظم رهبری فرمودند: عقلانیت واقعی در انقلابی گری است، چراکه تنها نگاه انقلابی می‌تواند حقایق را به ما نشان دهد. ایشان تصریح کردند: عقلانیت تکیه بر مردم و نیروهای داخلی است و عقلانیت در اعتماد نکردن به دشمن است که این ویژگی‌ها در گفتمان انقلابی گری متبلور می‌شود.

سؤال اصلی این مقاله از این قرار بود: راهبردهای تبیین و بسط گفتمان انقلابی گری در پدیدایی و استحکام هنجارهای جامعه اسلامی - ایرانی چیست؟

پس از ارزیابی و شناسایی محیط درونی و بیرونی و تعیین جهت گیری راهبردها، راهبردهای متعددی پیشنهاد شد. این راهبردها مورد ارزیابی توسط خبرگان و متخصصان قرار گرفت و در نهایت راهبردهای دارای بالاترین جذابیت معرفی و اولویت بندی شد. این راهبردها عبارت است از:

- ۱) عمق بخشی اعتقاد و باور عمومی به فصل الخطاب بودن ولی فقیه جهت پیشبرد آرمان‌ها و اهداف انقلاب اسلامی و خنثی سازی توطئه‌ها و تبلیغات دشمن.
- ۲) ارتقای روحیه بسیجی، حماسی و جهادی در میان مسئولین و مردم.
- ۳) افزایش اقتدار و قدرت بازدارندگی دفاعی - امنیتی.
- ۴) ارتقای دیپلماسی فعال و انقلابی.
- ۵) اصلاح نظام اقتصادی کشور مبتنی بر مبانی اسلامی و با رویکرد اقتصاد مقاومتی.

پیشنهادها

الف) پیشنهادهای مبتنی بر تحقیق

۱) آن گونه که محققین دریافتند، بسیاری از کارگزاران جمهوری اسلامی ایران با تعریفی نادرست از انقلابی گری و انقلابی بودن، درصدد تضعیف و حذف این گفتمان برآمده‌اند. این کارگزاران در مسئولیت های مختلف لزوم گذر از انقلابی بودن و ورود به عرصه کار و

عمل و رای انقلابی‌گری را بیان کرده‌اند. با توجه به اینکه رهبر معظم انقلاب، انقلابی بودن را در همه حوزه‌های مختلف مورد تأکید مکرر قرار داده‌اند پس عدول از این موضوع به نحوی التزام عملی به ولایت‌فقیه را برای ایشان زیر سؤال می‌برد. میزان پایبندی کارگزاران نظام به شاخص‌های تعریف شده برای انقلابی‌گری باید توسط واحدهای نظارتی مورد ارزیابی قرار گیرد تا صلاحیت افرادی که با این موضوع زاویه اساسی دارند برای تصدی پست‌های کلیدی نظام مورد تأیید قرار نگیرد.

۲) شاخص‌های انقلابی‌گری در ابعاد و مؤلفه‌های مختلف به دست آمده است. باید این شاخص‌ها به انحای ممکن بسط یابد. گفتمان انقلابی‌گری باید گفتمان غالب برای کارگزاران و مسئولین رده‌های مختلف نظام قرار گیرد. این موضوع از سران قوه‌ها باید آغاز شود تا به بدنه قوا هم تسری یابد. این گفتمان باید چنان سرلوحه اعمال کارگزاران و مسئولین کشور قرار گیرد که دشمن به هیچ وجه خیال ایجاد تفرقه بین مسئولین و نفوذ بین آن‌ها را در مخیلات خود ننگانند.

۳) روحیه بسیجی و مدیریت جهادی صرفاً مربوط به زمان دفاع مقدس نیست. استفاده از تجارب دفاع مقدس و پیاده‌سازی این تجربیات منجر به ارتقای روحیه انقلابی خواهد شد. تجربیات دفاع مقدس در بسیاری از موارد احصا شده است، اما هیچ‌گاه نظریه پردازان دانشگاه این زحمت را به خود نداده‌اند که با پردازش روش‌های مدیریتی زمان دفاع مقدس، نظریات علمی مبتنی بر سبک‌های مدیریت جهادی را تدوین نموده و در قالب دروس دانشگاهی به مدیران آینده کشور ارائه نمایند. لذا شورای عتف و شورای عالی انقلاب فرهنگی باید برای دستیابی به این مهم با جدیت دست‌به‌کار شوند.

۴) تداوم روحیه انقلابی و گفتمان انقلابی‌گری در بیداری کشورهای منطقه مؤثر خواهد بود. این موضوعی است که هیچ‌گاه با ذائقه دشمنان انقلاب خوشایند نخواهد بود. این ناخوشایندی و جوب افزایش اقتدار و قدرت بازدارندگی دفاعی-امنیتی را چندین برابر می‌کند. لذا ارتقای توانمندی‌های کشور در حوزه‌های دفاعی امنیتی، برتری کشور در منطقه و جلوگیری از تحركات ایزدایی دشمنان را به همراه خواهد داشت.

۵) ارتقای نگرش‌های انقلابی دولتمردان در حوزه سیاست خارجی نیازمند شایسته‌گزینی و شایسته‌پروری در این حوزه است. این مهم باید در دستور کار وزارت امور خارجه قرار گیرد و سازوکارهای لازم برای آن را نیز فراهم سازد.

۶) با توجه به تجدید و توسعه تحریم‌های اقتصادی کشور و ایجاد فشارهای ناجوانمردانه توسط نظام سلطه، پیاده‌سازی پارادایم اقتصاد مقاومتی باید در اولویت قرار گیرد. ستاد اقتصاد مقاومتی علاوه بر پیاده‌سازی این پارادایم باید سازوکارهای پیاده‌سازی اصول اقتصادی اسلامی را نیز طراحی نماید.

ب) پیشنهاد برای تحقیقات بعدی

با توجه به اینکه موضوع انقلابی‌گری نیازمند تولید ادبیات نظری مناسب و غنی و بومی است، پیشنهاد می‌گردد در این حوزه تحقیقات وسیع‌تری انجام شود. تحقیق در خصوص موضوعات زیر به نظر ضروری می‌رسد:

۱) راهبردهای بسط گفتمان انقلابی‌گری در نهادهای انقلابی (مجلس انقلابی، حوزه انقلابی و ...).

۲) الگوی ارزیابی انقلابی‌گری در نهادها و سازمان‌های کشور.

۳) معیارهای نظارت بر عملکرد سازمان‌ها مبتنی بر شاخص‌های انقلابی‌گری.

۴) معیارهای نظارت بر عملکرد دولتمردان جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر شاخص‌های انقلابی‌گری.

۵) راهبردهای بسط گفتمان ولی‌فقیه و تبدیل آن به الگوی اجرایی مشترک در کشور.

فهرست منابع و مآخذ

الف) منابع فارسی

- امام خمینی، روح‌الله (۱۳۵۹)، «صحیفه نور»، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.
- امام خمینی، روح‌الله (۱۳۶۸)، «حکومت اسلامی و ولایت فقیه در اندیشه امام خمینی (ره)». تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.
- امام خمینی، روح‌الله (۱۳۷۸)، «صحیفه امام، مجموعه آثار حضرت امام خمینی (ره)». تهران، انتشارات عروج.
- امام خمینی، روح‌الله (۱۳۷۸)، «ولایت فقیه (حکومت اسلامی)»، تهران، مؤسسه نشر و تنظیم آثار امام خمینی (ره).
- بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) در سایت www.leader.ir و www.khamenei.ir
- ابن خلدون عبدالرحمن (۱۳۶۲)، «مقدمه»، ترجمه محمد پروین گنابادی، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.
- ابوالمحمد، عبدالحمید (۱۳۷۶)، «مبانی سیاست»، تهران، نشر توس.
- ارجلو، فاطمه (۱۳۸۴)، «حضرت محمد(ص) و رویارویی با اشرافی‌گری»، قم، مجله تاریخ اسلام (دانشگاه باقرالعلوم)، ش ۲۲.
- استانفورد کوهن، آلوین (۱۳۸۱)، «تئوری‌های انقلاب»، مترجم: علیرضا طیب، تهران، قومس.
- اسحاقی، سید حسین (۱۳۸۴)، «نگاهی به پدیده رانت‌جویی در ایران»، مجله رواق اندیشه، شماره ۴۵.
- اسکاچپل، تدا (۱۳۷۶)، «دولت‌ها و انقلاب‌های اجتماعی» مترجم: سید مجید رویین‌تن، تهران، انتشارات سروش.
- آبراهامیان، یرواند (۱۳۷۷)، «ایران بین دو انقلاب»، ترجمه احمد گل محمدی و محمدابراهیم فتاحی، تهران، نشر نی.
- بریتون کرین (۱۳۸۰)، «کالبدشکافی چهار انقلاب»، ترجمه محسن ثلاثی، تهران، مرکز نشر زریاب.
- بشیریه، حسین و اردستانی، علی (۱۳۸۹)، «دولت و انقلاب در ایران ۱۹۸۲ - ۱۹۶۲»، تهران، نشر رخ داد نو.
- جانسون، چالمرز (۱۳۶۳)، «تحول انقلابی»، مترجم: حمید الیاسی، تهران، امیرکبیر.
- جعفری‌پناه، مهدی (۱۳۹۲)، «قدرت نرم، مبانی و کارکردها در اسلام و جمهوری اسلامی ایران»، قم، انتشارات عصر جوان.
- جعفریان رسول (۱۳۷۷)، «تاریخ تحول دولت و خلافت» قم: دفتر تبلیغات اسلامی.
- حاجی صادقی، عبدالله (تابستان ۱۳۹۲)، «انقلاب اسلامی و برجسته‌ترین ویژگی‌ها از نگاه امام خمینی و مقام معظم رهبری»، پژوهش‌های انقلاب اسلامی، دوره ۲، شماره ۵.
- حاضری، علی محمد (۱۳۸۸)، «بررسی تحلیلی مطالعات انقلاب اسلامی (بررسی کتاب‌ها)»، جلد اول، تهران، چاپ نشر عروج.

- حاضری، علی محمد (۱۳۸۸)، «بررسی تحلیلی مطالعات انقلاب اسلامی (بررسی مقاله‌ها)»، جلد دوم، تهران، چاپ نشر عروج.
- مطهری، مرتضی (۱۳۵۶)، «نهضت‌های اسلامی در صدساله اخیر»، قم، انتشارات صدرا.
- مطهری، مرتضی (۱۳۵۹)، «پیرامون انقلاب اسلامی»، قم، نشر صدرا.
- مطهری، مرتضی (۱۳۶۶)، «مقدمه‌ای بر جهان‌بینی اسلامی»، تهران، نشر اسلامی.
- مطهری، مرتضی (۱۳۶۸)، «پیرامون جمهوری اسلامی»، قم، انتشارات صدرا.
- مطهری، مرتضی (۱۳۷۰)، «پیرامون انقلاب اسلامی»، چاپ ششم، قم، انتشارات صدرا.

ب) منابع لاتین

- Byrne, B. M. (1994). Structural equation modeling with EQS and EQS/Windows: Basic concepts, applications, and programming. Sage.
- Chin, W.W. (1998). The Partial Least Squares Approach to Structural Equation Modeling. In Modern Methods for Business Research, Marcoulides, G.A. (ed), Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah, NJ, pp:1295-1336.
- Fornell, C.& Cha, J. (1994). "Partial least squares", in Bagozzi, R.P. (Ed.), Advanced Methods of Marketing Research, Blackwell, Cambridge, MA, pp. 52-78.
- Fornell, C.&Lacker, D.F. (1981). Evaluation structural equation models with unobserved variables and measurement error. Journal of Marketing Research, 18(1), 39-50.
- Fred Halidy, "the Iranian Revolution: Uneven Development and Religious Populism", Journal of Ztrenational (Fiffairs, Vol. 26)fall – Winter – 1982 – 83
- Martin J. ball, Michael R.Perkins, Nicole muller, and Sara Howard55:1378.
- Ringle, C.M. Wende, S. &Will, A. (2005). Smart PLS Version 2.0 M3, University of Hamburg.
- Tanaka,J.S.& Huba,G.J. (1984).Confirmatory hierarchical factor analyses of psychological distress measures.Journal of personality and social psychology,46:621-635

ج) سایت‌ها

- <http://www.farsnews.com>
- <http://www.mehrnews.com>
- <http://www.rajanews.com>
- <http://www.snn.ir>
- <http://yahosein52.blogfa.com/post-29.aspx>
- www.hawzahnews.com
- www.isna.ir
- www.mirbagheri.ir
- www.tasnimnews.ir